

Symbolische betekenis van bloemen, planten, bomen

Al sinds de oudheid worden bloemen en planten, bomen en vruchten gebruikt om een ander op een subtiele wijze iets duidelijk te maken. Een vorm van non-verbale communicatie zo geschreven. Wel een van de bekendste voorbeelden is de rode roos, als teken dat je van de ontvanger houdt. Er zijn echter talloze, andere bloemen en andere gewassen die een even grote symbolische waarde vertegenwoordigen. In de Middeleeuwen, maar ook al in perioden ruim daarvoor, werd veel waarde gehecht aan symboliek. In de huidige tijd dreigt, mede door moderne communicatiemiddelen, want vaak veel onpersoonlijker, het gebruik van die symboliek verloren te gaan. De onderstaande lijst is in alfabetische volgorde opgesteld. Door de lijst treft u bloemen en planten, bomen en vruchten aan die òf Nederland inheems zijn, òf sterk verbonden zijn met ons land. Deze lijst heeft geen enkele pretentie volledig te zijn.

Oud als de mens

De symbolische betekenis die wij aan planten toekennen is misschien wel net zo oud als de mens zelf. In het eerste boek van de Bijbel, Genesis, staat dat Eva at van de 'verboden vrucht', de appel. Een plant, en met name de bloem, heeft ons heel wat te vertellen. Haast ongemerkt hebben we bij het zien van bloemen, vruchten, kruiden en bomen gedachten en gevoelens. Mocht u denken dat die symbolische betekenissen die we aan planten toekennen verdwenen zijn, dan kunnen we gerust stellen dat u zich vergist. Wie heeft nooit een rode roos gekocht voor iemand die u lief had of hebt, of bijzonder waardeerde. Witte lelies zijn een bekend verschijnsel op de huwelijksdag. En voor het ultieme zomergevoel kopen we zomerkoninkjes, beter bekend als aardbeien (*Fragaria ssp.*).

Stammen, volkeren en culturen

Planten en andere gewassen, en soms delen daarvan, kregen door de eeuwen meerdere betekenissen. Zo gaven verschillende stammen, volken en culturen planten een symbolische betekenis. Soms gelijkwaardige betekenissen, echter ook regelmatig tegenstrijdige. Hoe dichter de volkeren naar elkaar toe groeiden, hoe meer die betekenissen van planten werden vermengd. In de lijsten met betekenissen is het haast onmogelijk om volledig te zijn. In deze tekst wordt een algemeen beeld opgetekend van de symboliek die planten, bloemen vruchten en bloemen hebben. Voor wie zelf een bloem, of een deel van een plant, wil gebruiken bij een website, een uitnodiging, als logo voor een activiteit, of gewoon om cadeau te doen, doet er goed aan zich een beetje te verdiepen in de achtergronden. Je kunt namelijk ook grandioos de plank mislaan. Een van de bekende voorbeelden van een gele roos. En het bolgewas *Ipheion* staat ook bekend als 'oude wiefkes' Misschien maar beter niet aan een oude buurvrouw of oud-tante geven. Als ze kennis van zaken hebben, zou je ze zo maar behoorlijk kunnen beledigen. Wat voor kleur- en kleurencombinaties geldt, geldt ook voor vogels en andere dieren, en evenzeer voor planten.

Niet alleen bloemen en planten

Een bloem kun je aan iemand geven of van iemand krijgen. Doch hoe anders ligt het – in tegenstelling tot vele andere symbolen uit de levende natuur – bij bomen. Bomen kun je planten en voor de symboliek zul je er toch naar toe moeten gaan. De plek waar de boom geplant is veelal een plaats waar mensen samen komen. Vanouds, de linde op het kerkplein. Ook dienen bomen als symbool om herinneringen levend te

houden. Vanouds her plantte de mens al bomen bij bijzondere gebeurtenissen. Bij geboorte, overlijden, religieuze feesten of vertrek van een geliefde.

Bloemen inspireren, het stemt tot nadenken. Maar welke betekenis u aan de kleur en de geur van een bloem wil geven is uiteindelijk wat telt, dat, samen met de intentie van de gift.

Weet wel, een klein plantje kan meer uitdrukken dan een duur cadeau.

Agave - *Agave tequilana*

Voor de Maya's werd het sap uit de bladeren van de agave bewerkt tot een alcoholische, geestverruimende drank (*tequila*) en gedronken ter ere van de godin Mayahuel. En door de Spaanse overheersers van Mexico kreeg agave de symbolische betekenis van 'boom der wonderen'.

Agapanthus

De bijnaam is 'bloem der liefde', van het Griekse 'agape' (liefde) en 'anthos' (bloem). Voor iemand waar je heel veel van houdt.

Akelei - *Aquilegia vulgaris*

Zowel als plant als bloem wordt de akelei gebruikt op begraafplaatsen met de symbolische waarde voor het lijden van Christus. Meer algemeen staat de akelei voor een verloren liefde terug brengen, maar ook voor dwaasheid en onbetrouwbaarheid.

Alstroemeria

De bloem staat symbool voor een langdurige vriendschap.

Appel

De appelboom staat symbool voor liefde, vruchtbaarheid en onsterfelijkheid. In China staat de appelboom voor vrede. In de Keltische cultuur voor de liefde, trouw, een tedere partner, aantrekkingskracht, altijd verliefd. In de Middeleeuwen werd het badwater van een baby symbolisch bij de appelboom gegoten als je de volgende keer een jongen wilde.

Abrikoos

In China is de abrikoos het symbool voor wellust. In Perzië noemen ze de abrikoos 'eieren van de zon'. Algemeen is de abrikoos symbool voor ongevoeligheid. Nationale vrucht en boom van Armenië.

Arnica - *Arnica montana* *Valkruid*

Arnica staat symbool voor de wilde aard van de wolf; de gele bloem doet denken aan de ogen van de wolf. De bloem heet dan ook wel wolverlei. *Arnica* staat bij de Vikingen symbool voor de zonnewende. Ook staat *Arnica* symbool voor de bescherming van het graan.

Boerenwormkruid - *Tanacetum vulgare*

Athanasia is het 'Oud Grieks' voor onsterfelijk en dat is ook de symbolische waarde van de plant. Een christelijk-kerkelijke symboliek is gemoedsrust (waarheid en bescherming).

Brandnetel - *Urtica dioica*

Als een bijbels symbool is de brandnetel de prikkel van aardse begeerte. Gewijd aan de Germaanse god Thor is heeft het de betekenis van geen vrees hebben. Symbool voor haat, hatelijkheid.

Buxus - *Buxus sempervirens*

Deze plant is al vele eeuwen bekend als plant voor hagen in tuinen. De symbolische waarde die daarbij hoort is geslotenheid en volharding. Sinds oudsher gebruiken kloosterlingen buxus als haag om de vakken van de kruidentuin. Omdat vele kruiden lustopwekkende geuren verspreiden, heeft buxus de symboliek lustwerend te zijn. Algemeen vinden we buxus terug op kerkhoven met de symbolische betekenis van eeuwigheid en de verrijzenis van Christus. Het bloemetje van de buxus staat symbool voor onverstoornbaarheid.

Calla

Staat voor zuiverheid, sympathie en schoonheid.

Cichorei - *Cichorium intybus*

Cichorei staat symbool voor: het vinden van de weg. Obstakels verdwijnen, anderen zijn je gunstig gezind

Citroenmelisse - *Melissa officinalis*

Citroenmelisse is een vrouwelijke plant en staat symbool voor liefde en verminderen van de pijn bij liefdesverdriet.

Chrysantum

Symbool van de herfst. Vooral in Azië wordt de witte en gele chrysant veel gebruikt bij afscheid. Deze 'gouden bloem' staat in die landen vol van betekenis rondom afscheid en dood.

Cymbidium of Orchidee

Deze stijlvolle orchidee is in China een speciaal geschenk voor vrienden, want de bloem staat symbool voor een gewaardeerde en gerespecteerde vriendschap.

Dahlia

Als bloem staat de dahlia symbool voor weelde, kracht en voor de boodschap 'voor altijd de jouwe'. Maar let wel op de kleuren want die vertellen ook een boodschap.

Distel - *Onopordum acanthium*

Veel distelsoorten vind je als onkruid langs wegen en op verlaten landbouwgronden. Een eigenschap van de distel is dat deze zich makkelijk verspreid. Dit geeft de distel de symboliek mee van tegenspoed, kommer en kwel en afweer, maar vooral ook van onafhankelijkheid.

Duizendblad - *Achillea millefolium*

Symbool voor moed en dapperheid. Achilles was een Griekse krijger. De symboliek die hier mee samenhangt is: "Ik houd van je, door dik en dun."

Egelantier - *Rosa eglanteria*

De egelantier is een wilde rozensoort en staat sinds oudsher symbool voor de liefde.

Freesia

De bloem staat symbool voor onvoorwaardelijke liefde.

Ginkgo – *Ginkgo biloba*

Is een symbool van oerlevenskracht. Deze boom heeft de atoombom op Hiroshima (Japan) overleefd

Goudsbloem - *Calendula officinalis*

Symbool voor dankbaarheid, genegenheid en liefdevolle herinnering, bescherming van het huwelijk en afgunst. In veel landen is de goudsbloem een grafbloem. In het Duits staat de (tuin-)goudsbloem bekend als 'Totenblume'. Symbool voor de dood, het verdriet. De goudsbloem zou ontstaan zijn uit de tranen van de Griekse godin van de liefde, Aphrodite.

Guldenroede - *Solidago gigantea*

De bloemen van de guldenroede staan symbool voor zon en levensmoed. Symbool voor geld. Groeit guldenroede bij de voordeur van het huis dan staat dat symbool voor geluk. Waar guldenroede groeit, ligt een schat begraven.

Haagbeuk - *Carpinus betulus*

De haagbeuk staat symbool voor bescherming tegen dieren en is als zodanig veel op begraafplaatsen te vinden. In de Keltische cultuur staat de haagbeuk voor de goede smaak - de uiterlijke schoonheid.

Hazelaar - *Corylus avellana*

Symbool voor wijsheid. De tak in het artsensymbool 'esculaap' is een hazelaar. De wichelroede is een Y-vormige tak van de hazelaar. De boom en de takken hebben magische krachten. In de Keltische cultuur staat de hazelaar symbool voor buitengewoon, charmant, begripvol.

Hortensia - *Hydrangea*,

Staat symbool voor dankbaarheid, gratie en schoonheid. De kleuren van de hortensia symboliseren liefde, harmonie en vrede.

Hulst - *Ilex aquifolium*

Hulst wordt al eeuwen bij verschillende culturen gebruikt bij midwinterfeesten. De boom staat dan symbool voor bescherming en de komst van de nieuwe lente. Bij het gebruik op kerkhoven staat hulst voor eeuwigheid en rouw. Ook staat hulst symbool voor moederschap en huiselijk geluk (liefde, begrip, vertrouwen). De bessen van de hulst staan symbool voor trouwe liefde en eeuwige vriendschap.

Huislook - *Sempervivum tenctorium alpinum*

Symbool voor eeuwig leven en onkwetsbaar. Huislook wordt ook wel donderkruid genoemd omdat het zou beschermen tegen onweer. Eventueel op termijn uitbreiden.

Hysop - *Hyssopus officinalis*

Al in de Bijbel staat hysop symbool voor bescheidenheid, reiniging (zuiveren) en nederigheid. De invloed van hysop is ontspannend, opwekkend en geeft je een positieve houding. In het Arabisch betekent hysop 'heilig kruid'.

Iris - *Iris sisyriochium*

De iris staat symbool voor mannelijkheid, wijsheid, optimisme en vertrouwen. Tevens voor hartstochtelijk vuur en 'vriendschap met jou betekend veel voor me'. De iris heeft haar naam te danken aan de Griekse godin Iris, de regenboog. De regenboog is de verbinding, de boodschapper, de vriendschap tussen (de) God(en) en de aarde.

Kamille - *Matricaria recutita*

Gamelios is Grieks voor feestelijk. Symbool voor feestelijk en zonnig.

(Tuin-)Kamperfoelie - *Lonicera caprifolium*

De kamperfoelie staat symbool voor betrouwbaarheid, toewijding, verbondenheid in de liefde en psychische kracht.

Kervel - *Anthriscus cerefolium*

Kervel staat symbool voor oprechtheid. In de christelijke traditie wordt kervel gegeten in de 'goede week' (de week vanaf Palmzondag), om het lichaam te zuiveren.

Klaproos - *Papaver rhoeas*

De godin van de nacht (slaap en dood), Nyx, en de god van de slaap, Morpheus, kregen een tweeling. Thanatos (god van de dood) en Hypnos, god van de slaap. De klaproos is n de Eerste Wereldoorlog ontstaan als symbool voor de dodenherdenking door een bloedige veldslagen in Vlaanderen. Als symbool voor eeuwige slaap zou de klaproos dan met de Eerste Wereldoorlog verbonden zijn. In zijn algemeenheid staat de klaproos symbool voor troost, slaap en dromen, doch ook voor hoogmoed en vergankelijkheid van aardse glorie.

Klimop - *Hedera helix*

Door de hechtwortels waarmee klimop zich vastmaakt, aan muren of pergola's, staat de plant symbool voor trouw en verbondenheid (in de vriendschap). Een krans van klimop door vrouwen op het hoofd gedragen is een symbool voor geluk. In Griekenland kreeg een bruidspaar klimopraken als symbool voor eeuwige liefde. Klimop wordt ook veel gebruikt op kerkhoven en daar heeft de altijd groene plant de symbolische waarde van eeuwigheid en droefenis.

Lavendel - *Lavandula angustifolia*

Lavendel werd al in de Griekse tijd gebruikt als geurstof in massageolie om lekker te ruiken en als rustgevend middel. Het struikje staat symbool voor vriendschappelijke liefde. Als tegenhanger ook wel symbool voor eenzaamheid. Verder vertegenwoordigt lavendel begrippen als bewondering en schoonheid.

Lelie (Witte) - *Lilium candidum*

Al sinds de oudheid het christelijk alternatief voor de lotus. De witte lelie staat symbool voor waardigheid, reinheid van lichaam en geest en onschuld. ("Suzanne, zo blank als een lelie"). We komen de lelie veel tegen in de familiewapens van vorstenhuizen. Ook wordt de witte lelie gebruikt als symbool voor vrede. Lelies staan bij het huwelijk symbool voor geestelijke liefde en een vruchtbaar huwelijksleven. De lelie ook staat voor vergankelijkheid en de pure uitstraling van de bloem geeft uitdrukking aan emoties in tijden van verlies en rouw.

Lelietje-van-dalen - *Convallaria majalis*

Het lelietje-van-dalen, of lelietje-der-dalen, staat symbool voor eenvoud en prilheid. De plant bloeit in mei en is dan ook het symbool voor de meimaand. Bij graven terug te vinden als symbool van Christus als brenger van het heil en het evangelie. Nationaal symbool van Finland.

Linde - *Tilia europaea*

Een boom die je als solitair vaak op een prominente plek ziet in een dorp of stad, aangeplant op een bijzondere dag. Ook zie je de linde veel op binnenplaatsen bij kastelen en in de buurt van een boerderij. De linde staat symbolisch voor bescherming en verbondenheid van de gemeenschap. Minder algemene betekenissen zijn: rust, trouw en liefde, vrouwelijke gratie en schoonheid.

Lisianthus

Deze bloem staat voor waardering, dankbaarheid en charisma. Met deze bloem zeg je dankjewel

Madeliefje - *Bellis perennis*

Madeliefje, liefje van de wei, staat voor onschuld, reinheid (maagdelijkheid) en trouw in de liefde/loyale liefde. Madeliefjes, als een ketting geregen, krijgt dan de betekenis van verbondenheid en geluk.

Mariadistel - *Silybum marianum*

Een kruid dat in vroeger tijden veel gegeten werd en als medicijn werd gebruikt tegen vele kwalen. De mariadistel dankt haar naam aan de witte vlekken op de bladeren; het is de moedermelk van Maria. 'De Mariadistel zorgt goed voor ons'

Marjolein - *Oreganum vulgare*

Marjolein, ook wel oregano genoemd, wat in het Grieks 'oros ganos' 'vreugde van de berg' betekent. De zoete geur is door de godin Aphrodite omschreven als symbool voor geluk. In de Middeleeuwen gebruikten vrouwen marjolein als 'ruikertje'. Symbool voor vrouwelijkheid, aantrekkingskracht en voor een pittige dame met een zachte kant.

Mirre - *Commiphora myrrha*

De glinsterende druppels hars (mirre) staan symbool voor verdriet. Mirre werd door de wijzen uit het oosten geschonken aan de baby Jezus. Symbool voor het lijden. Mirre is ook het symbool voor de lichamelijke schoonheid.

Monnikskap - *Aconitum napellus*

De monnikskap is een zeer giftige plant en werd om die reden in de Middeleeuwen wel toegediend aan ter dood veroordeelden. De symbolische waarde zit in de vorm van de bloem. Van een soort helm, van een dolende ridder.

Oostindische kers - *Tropaeolum majus*

Symbool voor 'triomf na een overwinning'. Het Latijnse woord *tropaeum* duidt op een met wapens behangen boom als teken van de overwinning. De bloem staat ook wel symbool voor symbool liefdesvlam. Het hart van deze bloemen kan op hete dagen bij 'valavond' vonken produceren. De plant komt oorspronkelijk voor in Peru.

Orchidee (Zie ook *Cymbidium*)

Er zijn vele soorten orchideeën, in het algemeen staat de bloem voor zuivere vriendschap en is, net als de *Alstroemeria*, een passende bloem als je afscheid moet nemen van een mooie vriendschap.

Passiebloem

Volgens de overlevering gebruikten Spaanse missionarissen passiebloemen ter illustratie om het kruisigingverhaal van Jezus Christus over te brengen. Toen zij passiebloemen in Amerika ontdekten, zagen zij in de vijf kelk- en de vijf kroonbladeren een verwijzing naar tien van de twaalf apostelen: Petrus en Judas zijn uitgezonderd. De drie stampers leken op de spijkers waarmee Jezus Christus aan het kruis werd genageld. De corona (kring in het midden) leek op de doornenkroon van Christus. De kronkelige ranken leken op een zweep. De drie schutbladeren stelden de drie Maria's (Jezus' moeder, Maria van Bethanië en Maria Magdalena) bij het kruis voor. Het blauw van de bloem verwees naar de hemel of naar het blauwe kleed van Maria.

Peer

Het sterke hout is geschikt voor heel precies werk. Daarom staat de perenboom symbool voor welvaart. In de Middeleeuwen werd het badwater van een baby symbolisch bij de perenboom gegoten als je de volgende keer een meisje wilde. Door de zoete smaak van de peer staat hij symbool voor goedheid en zinnelijkheid. Ook staat de peer symbool voor het verlangen naar seksueel contact.

Perzik

De perzikboom staat symbool voor onsterfelijkheid. Symbolische betekenis van bomen. De schil van de perzik voelt aan als de huid van een vrouw. De perzik staat symbool voor plezier, vreugde en lust. Ook staat de perzik symbool voor je kwaliteiten en charmes kennen hun gelijke niet. In China heeft de perzik de symbolische waarde van lente en schone jonge meisjes, in Japan van trouw en maagdelijkheid.

Pruim

Symbool van onafhankelijkheid. De pruim staat symbool voor het vrouwelijk geslachtsorgaan en lust.

Roos - *Rosa*

De rode roos staat symbool voor: 'Ik hou van jou', maar ook voor hartstocht en verleiding. De roze roos staat symbool voor waardering en blijdschap. De bloem van de godin Aphrodite. Is de roos open, dan is de liefde innig en volwassen. Een rode roos in knop dan is de liefde aan het ontluiken; de liefde zal nog gaan bloeien. Dit alles in combinatie met vreugde. De donkerrode roos staat symbool voor schaamte. Echter ook voor onbewuste schoonheid en voor de persoon die je vertrouwen geeft. In de Christelijke traditie verwijst de roos naar Maria; een roos zonder doornen en symbolisch voor het lijden van Christus. Als teken van vriendschap en voor de eerste liefde. De witte roos staat symbool voor eenvoud, puur en waardig naar elkaar: 'Vertrouw me'. Samen met de rode roos in een boeket staan ze symbool voor 'voor altijd samen'. De oranje roos voor passionele liefde, enthousiasme en fascinatie en gele voor ontrouw en jaloezie. Een geknakte roos is het symbool van een afgebroken

leven en vergankelijkheid. In die vorm staat de rode roos staat dan ook wel symbool voor een afgebroken relatie.

Rozemarijn - *Rosmarinus officinalis*

Symbool voor geboorte en seksuele vermogens. Ook als levensroede, gebruikt in de pubertijd om het meisje vruchtbaar te maken. Veel geurende kruiden uit Griekenland hebben een link met de godin van de liefde, Aphrodite. De symbolische waarde is: "Je blijft in mijn herinnering en vriendschap." Veel algemener in de symboliek staat rozemarijn bekend om de stimulerende werking voor concentratie en een goed geheugen.

Rozebottel - *Rosa canina*

De schijnvrucht van de roos, de rozebottel, staat symbool voor wachten; wachten op de geliefde. Dit is het symbool voor de vrijgezellen.

Sint-Janskruid - *Hypericum perforatum*

Sint-Janskruid bloeit altijd rond 24 juni, de dag van Sint Johannes. In de Germaanse cultuur staat deze bloem symbool voor het licht en de zomerzonneward. Synoniem voor Sint-Janskruid is 'Jaag den duvel'. Sint-Janskruid werd in vroeger tijden als een afweermiddel tegen hekserij gebruikt.

Slaapbol - *Papaver somniferum*

De bloem van de slaapbol staat symbool voor troost. Bij de Grieken was deze plant gewijd aan Hypnos en zijn zoon Morpheus, de goden van de slaap en de dromen. De algemene symboliek is gelukzalige slaap. Godin Aphrodite heeft in haar ene hand een appel en in de andere hand de slaapbol als symbool voor vruchtbaarheid. De tranen over haar wangen om haar liefdesverdriet is het sap van de slaapbol.

Solidago

Deze bloem geeft steun in een moeilijke tijd en is daarom ook een attent gebaar naar de nabestaanden of mensen in een moeilijke periode in hun leven. Je kunt jezelf natuurlijk ook trakteren op een troostend boeket met de Solidago erin

Stokroos - *Althaea rosea*

Symbool voor ambitie, voor geven van een offer.

Taxus - *Taxus baccata* De taxus of venijnboom zie je veel gebruikt worden op begraafplaatsen. In de Keltische cultuur werd hij al gebruikt als 'poortwachter' (geestwerend). De taxus staat symbool voor de verbinding tussen leven en dood. Het begrip 'eeuwigheid' licht hier in verborgen.

Tijm - *Thymus serpyllum*

In het oude Griekenland werd tijm gebruik als rookoffer voor de liefdesgodin Aphrodite. Vrouwen maken zichzelf aantrekkelijk door takjes tijm in hun haar te doen. Ook werd tijm verwerkt in kransen. Tijm staat symbool voor liefde en elegantie. Adellijke dames uit de Middeleeuwen gaven hun ridders een takje tijm mee als symbool voor moed en kracht.

Valeriaan - *Valeriana officinalis*

Valeriaan staat symbool voor waardig zijn. Deze symboliek dateert al uit het antieke Griekenland; tast mijn waardigheid niet aan, blijf uit mijn buurt.

Vlas - *Linum usitatissimum*

Volgens de Germaanse mythologie zou godin Hulda de sterfelijken de kunst van het vlas spinnen en weven hebben geleerd. In de Middeleeuwen geloofden men dat vlasbloemen bescherming boden tegen toverkracht. Een linnen hemd staat symbool voor reinheid.

Vlier - *Sambucus nigra*

Gekoppeld aan de Noorse god Thor is het een heilige boom. De vlier staat al eeuwen symbool voor ijver. Alles van de vlier kan voor tal van doeleinden worden gebruikt.

Vrouwenmantel - *Alchemilla vulgaris*

Vrouwenmantel staat symbool als de 'beste vriend voor de vrouw'. De bladeren zijn zacht als de mantel van godin Freya. De plant geeft de vrouw haar schoonheid terug na een bevalling.

Grote weegbree - *Plantago major*

De weegbree is een plant van standvastigheid. In de christelijke cultuur staat de plant symbool voor de wegwijzer naar God.

Wijnruit - *Ruta graveolens*

In de Middeleeuwen klemden doodgravers, tijdens het dragen van de kist, een takje wijnruit tussen hun tanden als bescherming tegen de zwarte dood. Wijnruit zou ook beschermen tegen het kwaad.

Wijnstok - *Vitis vinifera*

De wijnstok staat voor overvloed in de brede zin van het woord; al het goede van het leven. Een van de vruchten die gebruikt worden om de vrouw te vergelijken als geliefde van haar man. De druiventros staat symbool voor vreugde en vruchtbaarheid. Een druiventros (op een grafzerk) staat voor geduld; wachten tot het wijn wordt (het bloed van Christus). Tenslotte betekent wijn feestvieren.

Verbena, ijzerhard - *Verbena officinalis*

In veel culturen heeft ijzerhard symbolische waarden in de religie; een heilig kruid. IJzerhard staat symbool voor ontroering, verzoening en liefde. In de Griekse cultuur is *Verbena* een heilige plant en verbonden met Aphrodite. In het oude Egypte was de bloem gewijd aan de godin Isis. Bij de Germanen speelde het kruid een rol bij oorlogs- en vredesbeslissingen, verbonden met god Dii. Bij de Kelten voor voorspellen. De bard kroonde zich met ijzerhard om inspiratie te krijgen.

Vingerhoedskruid - *Digitalis purpurea*

Symbool voor grilligheid, bescherming en sprookjesmagie. De liefde gaat niet diep.

Viooltje (Driekleurig) - *Viola tricolor*

Symbool voor vrijdenken ('pensée' in het Frans). Op de weide van Hades, de Griekse god van de dood en heerser van de onderwereld, bloeien viooltjes.

Symbool voor affectie.

Op de Romeinse dodenherdenkingsdag werden er viooltjes op de graven gelegd. De blauwe viooltjes worden door hun kleur met rouw en duurzaamheid geassocieerd en daarmee ook tot symbool van de liefde.

Zonnebloem - *Helianthus annuus*

De zonnebloem draait haar bloem naar het licht. In het Spaans en Portugees heet de plant dan ook 'girasol' (draait naar de zon). De zonnebloem staat symbool voor levenslust en bewondering (je bent fantastisch, prachtig). De mens die zijn hoofd naar het licht (of Christus) beweegt. We vinden de zonnebloem ook terug op grafzerken. Daar fungeert de zonnebloem als het symbool van toewijding. Deze symboliek is ontleend aan de Griekse mythe waarin Clytia verliefd wordt op zonnegod Apollo. Zonnebloempitten staan symbool voor mannelijk zaad en vruchtbaarheid. Een zonnebloem aan je geliefde geven omdat ze fantastisch is, heeft dan ook een erotische ondertoon.

Zuring - *Rumex acetosa*

Symbool voor genegenheid. Bij de uittocht van de Joden uit Egypte was dit samen met cichorei en veldsla het zuur van het veld.